

FAKTABLAD OM SVENSKA KYRKANS EKONOMI

Uppdaterat: 2022-06-07

Årets resultat för Svenska kyrkan 2021

Årets resultat för Svenska kyrkan 2021 uppgick till 3,7 miljarder kronor, vilket är 1,3 miljarder kronor högre än föregående år. Verksamhetens resultat före finansiella poster uppgick till 0,8 miljarder kronor vilket däremot är 0,7 miljarder kronor lägre än föregående år. Intäkten från kyrkoavgiften fortsatte att sjunka under 2021, vilket tillsammans med högre verksamhetskostnader gav ett lägre verksamhetsresultat för församlingarna jämfört med det första pandemiåret 2020. Det högre årsresultatet ska därför ses mot bakgrund av att församlingarnas finansnetto, tillsammans med kapitalförvaltningen på nationell nivå, gav ett resultat som blev 2,0 miljarder kronor högre än året innan. Utvecklingen på de finansiella marknaderna var ovanligt stark 2021.

Svenska kyrkans organisation

Svenska kyrkans juridiska form är *registrerat trossamfund*. Det finns tre nivåer i Svenska kyrkan: församlingar, stift och nationell nivå. Varje enhet är självständig och ansvarar själv för sin ekonomi och verksamhet. Det finns inga ägarrelationer mellan nivåerna. Svenska kyrkan som helhet kan därför inte ses som en koncern och det finns ingen koncernredovisning för Svenska kyrkan.

Medlemmar och kyrkoavgifter

Svenska kyrkan hade 5 627 932 medlemmar i utgången av 2021, vilket motsvarade 53,9 procent av befolkningen. Utträdena år 2021 motsvarade 1,25 procent av medlemmarna, vilket innebar att utträdestalet ökade under kyrkovalsåret 2021 jämfört med året innan. Samtidigt ökade antalet inträden under 2021 i förhållande till tidigare år. Mer information om medlemsutvecklingen finns på hemsidan:

www.svenskakyrkan.se/statistik

Församlingen/pastoratet och stiftet beslutar om lokal och regional kyrkoavgift, medan staten (Kammarkollegiet) beslutar om enhetlig begravningsavgift på alla orter där Svenska kyrkan är begravningshuvudman. För 2021 var den riksgenomsnittliga kyrkoavgiftssatsen 103 öre (dvs. 1,03 procent av kommunalt beskattningsbar inkomst varav fyra öre är regional kyrkoavgift till stiftet). Den enhetliga begravningsavgiftssatsen uppgick till 25 öre. Svenska kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten på alla orter i landet utom i Stockholms och Tranås kommuner. Begravningsavgift betalas av alla som har kommunalt beskattningsbar förvärvsinkomst, medan kyrkoavgift endast betalas av Svenska kyrkans medlemmar.

Svenska kyrkan har en rikstäckande verksamhet. Därför finns det ett utjämningsystem som bygger på ömsesidig solidaritet mellan Svenska kyrkans församlingar, där systemet ska bidra till att utjämna församlingarnas olika ekonomiska förutsättningar. Målet är att alla församlingar ska ha ekonomiska möjligheter att fullgöra sin grundläggande uppgift och kunna ta ansvar för sina kyrkobyggnader.

Församlingar och pastorat

Församlingarna har ansvar för den grundläggande uppgiften: att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. De förvaltar också det kyrkliga kulturarvet. 2021 fanns det 1 316 församlingar. Många av dessa (954) samarbetar i pastorat, där pastoratet är den ekonomiska enheten med det övergripande ekonomiska ansvaret. 2021 fanns det sammanlagt 609 ekonomiska enheter, d.v.s. pastorat plus församlingar med egen ekonomi. De ekonomiska enheterna är av mycket varierande storlek. Störst är Malmö pastorat med 120 399 medlemmar och minst är Fardhems pastorat på Gotland med 585 medlemmar. Medianstorleken per ekonomisk enhet är 6 100 medlemmar (uppgifterna om antal medlemmar avser 31 december 2021).

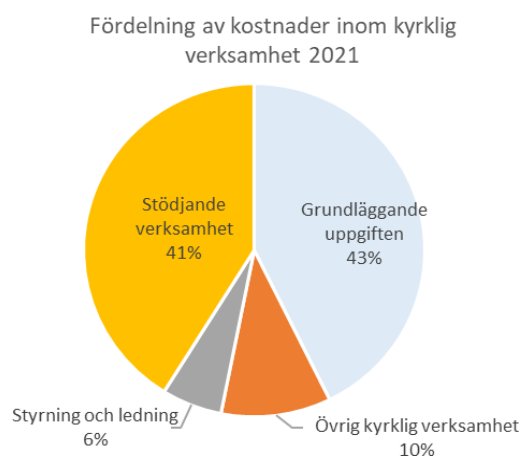
Församlingarnas intäkter¹ enligt resultaträkningen år 2021 uppgick till 21,8 miljarder kronor, där kyrkoavgiftens andel av summan var 64 procent och begravningsavgiftens andel 25 procent.

Driftskostnaderna (inklusive interna poster) uppgick 2021 till 21,8 miljarder kronor och fördelar sig enligt följande (i mdkr):

Verksamhetsgren	2019	2020	2021	Förändring 20–21
Grundläggande uppgiften	7,4	6,6	6,8	3%
Övrig kyrklig verksamhet	1,8	1,6	1,7	3%
Styrning och ledning	0,8	0,8	0,9	19%
Stödjande verksamhet	6,6	6,4	6,6	3%
S: a kyrklig verksamhet	16,6	15,4	15,9	4%
Begravningsverksamhet	5,4	5,6	5,8	5%
Summa kostnader	22,0	20,9	21,8	4%

Under kyrkovalsåret 2021 ökade kostnaderna framförallt inom området Styrning och ledning. Kostnaderna i den kyrkliga verksamheten 2021 var visserligen högre jämfört med pandemiåret 2020, men fortfarande på en betydligt lägre nivå än 2019.

Inom Övrig kyrklig verksamhet ingår skattepliktig rörelse. Grundläggande uppgiften innehåller kostnader som knyter an till församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stödjande verksamhet i driftsredovisningen omfattar stödfunktioner till den grundläggande uppgiften som exempelvis administration och fastighetsförvaltning.

De totala tillgångarnas redovisade värde uppgick till 45 miljarder kronor. Av detta utgör 46 procent fasta anläggningstillgångar som byggnader och mark, 25 procent finansiella anläggningstillgångar, 22 procent kassa och bank och resterande 7 procent av övriga omsättningstillgångar.

Stift

Svenska kyrkan är regionalt indelad i tretton stift. I ledningen för varje stift finns en biskop och en stiftsstyrelse. Stiftets uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingarnas verksamhet. Stiftens totala intäkter år 2021 var 1,4 miljarder kronor. Större delen av dessa intäkter kommer från kyrkoavgiften och som bidrag från nationell nivå via utjämningsystemet. Det redovisade värdet på stiftens totala tillgångar var 2,0 miljarder kronor vid utgången av 2021.

Nationell nivå

Svenska kyrkan på nationell nivå har ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter som utbildning, ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission (Act Svenska kyrkan), Svenska kyrkan i utlandet m.m. På den nationella nivån förvaltas även ett för hela kyrkan gemensamt kapital, vilket

¹ Avgifter och bidrag inom ramen för Svenska kyrkans utjämningsystem nettoredovisas för församlingar, stift och nationell nivå. För hela Svenska kyrkan totalt sett är utjämningsnettot noll. I det nya utjämningsystemet är inte glesbygdskbidrag och diakonibidrag självfinansierande utan finansieras delvis av nationell nivå. Stiftsbidrag och kyrkounderhållsbidrag finansieras av prästlönetillgångarna och av nationell nivå.

byggt upp under en lång rad år. Det inomkyrkliga utjämningsystemet och vissa kyrkogemensamma funktioner som IT-system och stöd inom fastighetsförvaltning hanteras också på den nationella nivån. Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ och sammanträder årligen. Kyrkomötet väljer kyrkostyrelsen i vilken ärkebiskopen är ordförande.

Intäkter för den nationella nivån verksamhet 2021 uppgick till 1,6 miljarder kronor, varav 983 miljoner kronor var avgift för gemensam verksamhet² och 263 miljoner kronor var utdelning från prästlönetillgångar. Andra intäkter på nationell nivå är t.ex. insamlade medel och erhållna bidrag framför allt till internationell diakoni och mission (Act Svenska kyrkan). Avkastningen från kapitalförvaltningen uppgick till 2,0 miljarder kronor.

Balansräkningen hade vid utgången av 2021 en omslutning om 20 miljarder kronor, varav 11,7 miljarder bestod av en långfristig värdepappersportfölj. Skulderna uppgick till 8,2 miljarder och bestod nästan i sin helhet av likvida medel som de kyrkliga enheterna låter stå inne på kyrkkontot, Svenska kyrkans gemensamma bankkonto. Värdepappersportföljen förvaltas av externa förvaltare i enlighet med riktlinjer för hållbarhet så som de uttrycks i Svenska kyrkans finanspolicy.

För detaljer hänvisas till den nationella nivåns årsredovisning som kan hämtas i pdf-format från Svenska kyrkans hemsida. Därifrån kan även finanspolicyen laddas hem:

<http://www.svenskakyrkan.se/ekonomi>

Svenska kyrkans ekonomi 2021

Total resultaträkning

Intäkter, kostnader och årets resultat 2021 summerat för samtliga församlingar, stift samt den nationella nivån (i mdkr):

<i>Intäkter</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>	<i>Andel 2021</i>
Kyrkoavgift	14,6	14,7	60 %
Begravningsavgift	5,5	5,2	23 %
Utdelning från prästlönetillgångar	0,5	0,5	1
Erhållna bidrag och gåvor	1,7	1,8	7 % 2
Nettoomsättning	1,6	1,5	7 % 3
Övriga verksamhetsintäkter	<u>0,4</u>	<u>0,4</u>	
Summa intäkter	24,2	23,9	
<i>Kostnader</i>			
Lämnade bidrag	-0,5	-0,4	
Övriga externa kostnader	-8,0	-7,7	34 %
Personalkostnader	-13,6	-13,0	58 % 4
Av- och nedskrivningar	<u>-1,3</u>	<u>-1,3</u>	
Summa kostnader	-23,4	-22,4	
Verksamhetens resultat	0,8	1,5	
Finansiella poster m.m. (inkl. avkastning från kapitalförvaltning)	<u>2,9</u>	<u>0,9</u>	5
Årets resultat	3,7	2,4	6

² Församlingarna betalar en avgift för gemensam verksamhet som uppgår till 7 öre per 100 kronor av kyrkoavgiftsunderlaget.

Förklaringar:

- 1) Prästlönetillgångarna, som till största delen består av jord och skog, ägs inte av Svenska kyrkan, men kyrkan förvaltar tillgångarna och har rätt att ta del av avkastningen. Hälften tillfaller församlingarna och hälften utjämningsystemet. Här redovisas totalsumman.
- 2) Här ingår bland annat den kyrkoantikvariska ersättning som Svenska kyrkan får från staten för antikvariska merkostnader i samband med vård och underhåll av kyrkobyggnader.
- 3) Gravskötselintäkter och intäkter från uthyrning av lokaler utgör några större poster bland församlingarnas sålda tjänster.
- 4) Antalet anställda omräknat till helårsanställda är 20 999 (2021).
- 5) Avkastning från kapitalförvaltning avser den kapitalförvaltning som bedrivs på nationell nivå.
- 6) Svenska kyrkan bedriver inte verksamhet i vinstsyfte. Årets resultat ger därför i sig inget svar på om verksamhetsmålen uppnåtts.

Kyrkan är för sin finansiering till största delen, cirka 83 procent, beroende av intäkterna från kyrko- och begravningsavgift. Ingen generell statlig finansiering utgår utöver den kyrkoantikvariska ersättningen, som 2021 uppgick till 460 miljoner kronor, vilket är på samma nivå som tidigare år.

Ekonomisk ställning

Balansräkningen nedan visar redovisade värden på tillgångar och skulder för församlingar, stift och nationell nivå per 31 december 2021 (i mdkr).

<i>Tillgångar</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>	
Byggnader, mark, inventarier	19,5	19,1	1
Finansiella anläggningstillgångar	23,9	21,3	2
Övriga tillgångar	<u>15,8</u>	<u>14,6</u>	3
Summa	59,2	55,0	
<i>Eget kapital och skulder</i>			
Eget kapital	49,3	45,6	4
Avsättningar	0,1	0,1	
Långfristiga skulder	3,9	3,6	
Kortfristiga skulder	<u>5,9</u>	<u>5,6</u>	
Summa	59,2	55,0	

Förklaringar:

- 1) Församlingarna äger totalt cirka 16 900 byggnader och cirka 3 300 av dessa består av kyrkor och kapell. Andra vanligt förekommande byggnadstyper är exempelvis församlings- och förrådsbyggnader. En stor del av det redovisade värde som anges här avspeglar således inte ett realiserbart värde.
- 2) Finansiella anläggningstillgångar utgörs bl. a. av räntebärande värdepapper och aktier. Marknadsvärdet på de långfristiga värdepappersinnehaven var 13,9 miljarder kronor hos församlingarna, 1,0 miljarder kronor hos stiftet och 11,7 miljarder kronor på nationell nivå. På den nationella nivån förvaltas kapitalet av externa förvaltare som har riktlinjer för etik och hållbarhet att följa.
- 3) Övriga tillgångar består av kundfordringar, kortfristiga placeringar, kassa och bank m.m.
- 4) Eget kapital är värdet på nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, och som sådan beroende av värderingen av fastigheterna. Eftersom en viss del av fastigheterna består av kyrkobyggnader, som har ett svårbedömt redovisat värde, råder också viss osäkerhet beträffande värdet på det egna kapitalet.

Under 2021 ökade således storleken på Svenska kyrkans totala balansräkning med 4,2 miljarder kronor. Ökningen kan till största delen härledas till det positiva årsresultatet för 2021 på 3,7 miljarder kronor. Delar av överskottet har placerats i finansiella anläggningstillgångar och ökat på kassa och bank. På skuldsidan har församlingarnas skulder till kreditinstitut ökat 2021.

Svenska kyrkan äger ungefär 3 300 kyrkor och kapell vilket i snitt motsvarar 1 700 medlemmar per kyrka. I landsbygdsförsamlingar är som regel antalet medlemmar per kyrka dock betydligt lägre och i exempelvis Fardhems pastorat i Visby stift är antalet endast 120 medlemmar per kyrka.

Ekonomi uppdelad mellan de tre nivåerna

Tabellen nedan visar hur 2021 års intäkter, kostnader och resultat för Svenska kyrkan fördelar sig mellan församlingar, stift och nationell nivå. I tabellen syns även förändringar jämfört med 2020 års värden (i mdkr).

	Församlingar	Stift	Nationell nivå	Internt ¹	Summa	Förändring mot föregående år ²
Intäkter	21,8	1,4	1,7	-0,7	24,2	0,3
Kostnader	<u>-20,7</u>	<u>-1,4</u>	<u>-2,0</u>	<u>0,7</u>	<u>-23,4</u>	<u>-1,0</u>
Verksamhetens resultat	1,1	0,0	-0,3	0,0	0,8	-0,7
Finansiella poster inkl. kapitalförvaltning o övrigt	<u>0,8</u>	<u>0,1</u>	<u>2,0</u>	<u>0,0</u>	<u>2,9</u>	<u>2,0</u>
Årets resultat	1,9	0,1	1,7	0,0	3,7	1,3
Totala tillgångar	45,0	2,0	20,0	-7,8	59,2	4,2
Eget kapital	36,0	1,6	11,7	0,0	49,3	3,7

Förklaringar:

- 1) För att kunna summera de tre nivåernas intäkter och kostnader till totalsummor behöver i vissa fall eliminering göras av interna mellanhavanden, t.ex. vidareförmedling av bidrag som Svenska kyrkan fått av staten.
- 2) Förändring som får positiv resultatpåverkan anges med plustecken, medan förändring som får negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

Årets resultat för Svenska kyrkan 2021 uppgick till 3,7 miljarder kronor, vilket är 1,3 miljarder kronor högre än föregående år. Verksamhetens resultat före finansiella poster uppgick till 0,8 miljarder kronor vilket däremot är 0,7 miljarder kronor lägre än föregående år. Intäkten från kyrkoavgiften fortsatte att sjunka under 2021, vilket tillsammans med högre verksamhetskostnader gav ett lägre verksamhetsresultat för församlingarna jämfört med det första pandemiåret 2020. Det högre årsresultatet ska därför ses mot bakgrund av att församlingarnas finansnetto, tillsammans med kapitalförvaltningen på nationell nivå, gav ett resultat som blev 2,0 miljarder kronor högre än året innan. Utvecklingen på de finansiella marknaderna var ovanligt stark 2021.

Ekonomiska förutsättningar sedan år 2000

Svenska kyrkans intäkter har, med undantag för 2011 och 2020, stigit varje år under 2000-talet trots minskat antal medlemmar. Genom att utträden ofta är i yrkesverksam ålder innebär en procent i utträden att kyrkoavgiften minskar med mer än en procent. Men genom ökande förvärvsinkomster har samtidigt kvarvarande medlemmars kommunalt beskattningsbara inkomster stigit. Avgiftsunderlaget för kyrkan har därmed stigit. Detta i kombination med att kyrkoavgiftssatserna samtidigt har höjts i viss mån, har resulterat i att intäkterna ändå ökat trots minskande medlemsantal. På kort sikt har sysselsättningsutvecklingen större betydelse än förändringen i antalet medlemmar, vilket avspeglas i hur kyrkoavgiften förändrats under 2000-talet. Genom att den kyrkoavgift som medlemmen faktiskt betalar ett visst år redovisas till kyrkan först efter två år, påverkas församlingens intäkter av förändring i sysselsättningen med två års fördröjning. In- och utflyttning har ofta stor betydelse för en församlings ekonomi. Landsbygdsförsamlingarna har på grund av befolkningsomflyttningar under en längre tid levt med minskande medlemssiffror. I dagsläget tappar Svenska kyrkan som helhet medlemmar främst

på grund av utträden, även om den ökning i utträdestalen som skett åren 2016 till 2018 mattats av något.

Verksamhetsintäkternas utveckling sedan millennieskiftet (i mdkr):

	2000	2010	2015	2021
Kyrkoavgift	8,7	12,8	13,3	14,6
Begravningsavgift	2,4	3,7	4,2	5,5
Övriga intäkter	<u>2,2</u>	<u>3,4</u>	<u>4,2</u>	<u>4,2</u>
Summa verksamhetsintäkter	13,3	19,9	21,7	24,3
Kapitalförvaltning	<u>0,1</u>	<u>0,4</u>	<u>0,3</u>	<u>2,0</u>
Summa intäkter inklusive kapitalförvaltning	13,4	20,3	22,0	26,3

Kyrko- och begravningsavgiftssatsernas utveckling (i procent):

	2000	2010	2015	2021
Kyrkoavgift	0,95	0,99	1,00	1,03
Begravningsavgift	0,28	0,24	0,24	0,25

Sedan 2017 gäller enhetlig begravningsavgiftssats på alla orter i landet där Svenska kyrkan är begravningshuvudman. Det innebär att alla invånare med kommunalt beskattningsbar inkomst betalar begravningsavgift efter en och samma procentsats i nästan hela landet. Undantag är Stockholm och Tranås, där istället respektive kommun är begravningshuvudman.

Prästlönetillgångar

Prästlönetillgångarna består av donationer, ofta ända från medeltiden, som överlämnats till Svenska kyrkan för avlöning av församlingarnas präster. Funktionen att avlöna prästens lön har de inte längre utan avkastningen används till att stödja kyrkans arbete. Prästlönetillgångarna ägs inte av kyrkan, utan de är formellt sett en stiftelseliknande självägande förmögenhetsmassa. Genom lag har Svenska kyrkan uppgiften att förvalta tillgångarna och har rätt att ta del av avkastningen från dessa. Prästlönetillgångarna var skattebefriade fram till och med 2009. Från och med 2014 är inkomstskattskyldigheten till viss del begränsad i och med att realisationsvinster vid försäljning av fastigheter och avkastning från värdepappersplaceringar inte omfattas av skattskyldigheten.

Prästlönetillgångarna består av skog, jord och värdepapper. Värdet på tillgångarna var i december 2021 (mdkr):

	Redovisat värde	Marknadsvärde
Skog och jord inkl. byggnader	9,3	32,1
Värdepapper	3,7	4,3
Övriga tillgångar	1,4	1,4
Skulder	<u>-0,2</u>	<u>-0,2</u>
Nettoförmögenhet	14,2	37,6

Marknadsvärdet ovan vad gäller prästlönefastigheter (skog och jord) är ett uppskattat marknadsvärde som utgår från taxeringsvärdet, multiplicerat med faktorn 1,33. Enligt fastighetstaxeringslagen ska taxeringsvärdet på en fastighet bestämmas till 75 procent av bedömt marknadsvärde. Fastighetsinnehavet består av cirka 466 000 hektar skogsmark, 38 000 hektar åkermark, 8 000 hektar betesmark och 19 000 hektar övrig mark.

På basis av 2021 års resultat lämnar prästlönetillgångarna en utdelning om 588 miljoner kronor 2022. Av detta får församlingarna häften medan resterande del av utdelningen omfördelas inom ramen för det kyrkliga utjämningsystemet.

Information om Svenska kyrkans ekonomi, verksamhet och medlemsutveckling finns på följande sidor på webbplatsen:

www.svenskakyrkan.se/ekonomi

www.svenskakyrkan.se/kyrkoavgiften

www.svenskakyrkan.se/statistik

Ansvarig för faktabladet: Ann-Mari Hedman